

NAČIN ŽIVLJENJA HRVATSKOG ISELJENIČKOG KORPUSA U AUSTRALIJI: ISKUSTVA, MIŠLJENJA I STAVOVI MLADIH AUSTRALSKIH HRVATA

Rebeka Mesarić Žabčić*

COBISS 1.01

SAŽETAK

Način življenja hrvatskog iseljeničkog korpusa u Australiji: iskustva, mišljenja i stavovi mladih australskih Hrvata

Hrvatski iseljenici u Australiji ili bolje rečeno australski Hrvati predmet su istraživanja mnogih znanstvenika različitih znanstvenih disciplina i interesnih područja. Bilo da se radi o povjesničarima, geografima, sociolozima, psiholozima itd.; svi imaju isto područje i predmet istraživanja, ali se zadaci struke i predmet istraživanja baziraju na različitim hipotezama dok se rezultati promatraju i tumače s različitih aspekata. Ovaj rad jednim dijelom razmatra povijesnu dimenziju hrvatskih iseljenika u Australiji, baziran je na terenskom istraživanju koje je provedeno tijekom 2003. godine u Australiji, a najvećim se dijelom temelji na analizi razgovora vođenima s mladom generacijom hrvatskih iseljenika koji žive u državi New South Wales. Na temelju dosadašnjih istraživanja predočena je rekonstrukcija povijesnog konteksta i analiza iseljavanja te se na temelju postojećih iskustava i mišljenja mlađe generacije hrvatskih iseljenika mogu izvesti neki zaključci o životu i načinu življenja hrvatskog iseljeničkog korpusa u multikulturalnom društvu Australije.

KLJUČNE RIJEČI: Australija, emigracija, hrvatska zajednica, hrvatski iseljenički korpus, mladi hrvatski iseljenici, multikulturalnost

ABSTRACT

The lifestyle of the Croatian emigration corpus in Australia: experiences, opinions and standpoints of young Australian Croats

Croatian emigrants in Australia or better said Australian Croats are the subject matter of researches of many scientists of different scientific specialities and spheres of interest. Whether be historians, geographers, sociologists, psychologists etc., the research field and subject are identical; however, the tasks within fields and the research subject are based on different hypotheses while the results are surveyed and interpreted from different aspects. A segment of the present contribution analyses the historical dimension of the Croatian emigrants in Australia, partly based on field research that was carried out in 2003 in Australia but is based mostly on an analysis of interviews conducted among the young generation of the Croatian emigrants living in the state of New South Wales. Based on former researches, a reconstruction of the historical

* Institut za migracije i narodnosti, Zagreb; e-mail: rebeka.mesaric@zg.htnet.hr; rebeka.mesaric@imin.hr

context is presented and an analysis of emigration; based on existing experiences and standpoints of the young generation of Croatian emigrants, some conclusions can be formulated on the life and lifestyle of the Croatian emigration corpus in the Australian multicultural society.

KEY WORDS: Australia, emigration, Croatian community, Croatian emigration corpus, young Croatian emigrants, multiculturalism

UVOD

Opće je poznato da je Republika Hrvatska tradicionalno emigracijska zemlja i spada u krug europskih zemalja s relativno najvećim brojem iseljenika, odnosno građana i državljana izvan vlastitih granica. Iseljavanja iz neke zemlje uvijek su uvjetovana njezinim ukupnim, gospodarskim i političkim razvitkom, kao i razvitkom zemlje/zemalja krajnje destinacije migranata. U tom kontekstu, svojim ekonomskim, tehničko-tehnološkim napredkom, socijalnom sigurnošću, tolerantnijim multikulturalnim odnosima, najrazvijenije zemlje svijeta privlače i privlačit će stanovništvo iz nedovoljno razvijenih ili nerazvijenih zemalja svijeta. Smjerovi migracija vezanih za prekoceansko iseljavanje, danas se u odnosu na trend tijekom prošlog stoljeća nisu značajnije promijenili o čemu svjedoče razni dokumenti, mediji i svakodnevnica.

Za iseljavanje iz Hrvatske može se reći kako je to višestoljetni proces koji je započeo u drugoj polovini 19. stoljeća, a nastavio se u 20. i 21. stoljeću. U tom kontekstu možemo izdvojiti četiri velika vala iseljavanja iz Hrvatske:

1. od 1880-ih godina do Prvoga svjetskog rata u prekomorske zemlje kada je iseljavanje uzrokovano vezom politike i gospodarstva;
2. nakon Drugoga svjetskog rata iseljavanje je uzrokovano nedovoljnom razvijenošću i siromaštvom zemlje, ali i komunističkom vladavinom u bivšoj državi;
3. šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća iseljavanje je započelo liberalizacijom državne politike prema odlasku na tzv. privremeni rad u inozemstvo u zapadnoeuropske zemlje, ekonomske je prirode, a uzrokovano je lošim stanjem tržišta rada u Hrvatskoj i potražnjom na tržištu rada u zapadnoeuropskim zemljama;
4. devedesetih godina prošlog stoljeća zbog agresije na Republiku Hrvatsku započela je prisilna migracija određenog broja Hrvata s većeg dijela teritorija Republike Hrvatske i BiH (Akrap, 2003, Čizmić, Živić, 2005).

Ako iseljavanja većemo uz određeni prostor Republike Hrvatske može se reći kako je u proteklih stotinu i više godina godina, stanovništvo iseljavalo iz svih krajeva Hrvatske, najviše iz Dalmacije, otoka, dalmatinske zagore te iz gorskih i ravničarskih dijelova Hrvatske. Iseljavanje je bilo selektivno po spolu i dobi, više je iseljavalo muško te mlado, radno sposobno i najvitalnije reprodukcijски najsposobnije stanovništvo.

Općenito o osnovnim obilježjima hrvatskog iseljeničtva vrlo je teško govoriti i izreći konkretne rezultate. Demografske bilance vanjskih migracija su ogroman trud

demografa analitičara tj. one su svojevrsna manje ili više dobro iskazana procjena. Stoga se najčešće izračunava migracijski saldo za razdoblje između dva popisa (zbog nedostatka valjanog registra, upisnika), dok o ostalim obilježjima iseljništva gotovo se više ništa i ne može reći zbog toga što jednostavno rečeno nemamo podataka. Akrap, Čipin i Gelo (2005) posredno i iskustveno pretpostavljaju da su općenito hrvatski iseljenici u razdoblju iseljavanja, kao i većina migranata u svijetu:

- a) prosječno mlađi od populacije iz koje su potekli;
- b) prosječno obrazovaniji (danas) od populacije i koje su potekli;
- c) radno i prokreativno vitalniji od populacije iz koje su potekli.

Kako bi se što kvalitetnije analizirali i objasnili uzroci migracije stanovništva, potrebno je poznavati neke elemente teorije. U većini se teorija javljaju brojne skupine činilaca koje utječu na odluku o migriranju, a uglavnom se mogu svesti na dvije glavne skupine. To su vanjski (egzogeni) i unutrašnji (endogeni) činioci. Prvi su privlačni ("Pull Factors"), a drugi su potisni ("Push Factors"). Između prostora u kojem prevladavaju jedni i drugi činioci vrši se pokretanje stanovništva. Privlačni činioci djeluju izvana, s drugog mjesta i iz drugog područja, zemlje, kontinenta. Oni su funkcija prostorno različite razvijenosti, demografske dinamike i strukture, šire društvene podjele rada i sporijeg priraštaja stanovništva i radnih kontigenata, a veće potrebe za radnom snagom (Friganović, 1990). Potisni čimbenici djeluju iznutra, "in situ", dok privlačni "guraju" prema van, potiču na potražnju rada zbog prenaseljenosti, viška radne snage, opće nerazvijenosti i iz drugih razloga. Friganović (1990) čimbenike gospodarske naravi svrstava u tri kategorije: a) egzistencijalni (životna nužda, siromaštvo, besposlica na dohvat rada i zarade); b) racionalni (dodatna zarada, socijalno osiguranje, poboljšanje životne razine i dr.); c) socijalno-psihološki (nedovoljno cijenjen i slabo nagrađivan rad na selu, u poljoprivredi, težnja prema prekvalifikaciji, primicanje gradu, opći bijeg sa sela). Čizmić i Živić (2005) razlikuju slijedeće čimbenike zbog kojih je iseljavalo hrvatsko stanovništvo: uz gospodarske (gospodarske krize, kriza u agrarnoj proizvodnji, vinogradska kriza, kriza brodarstva ...), demografske (pretjerana agrarna gustoća naseljenosti, visok prirodni prirast seoskog stanovništva ...), geografske i društvene čimbenike migracijskih kretanja u Hrvatskoj, na prostornu dinamiku stanovništva Hrvatske uvelike su utjecali i politički procesi (protuhrvatske politike u Austro-Ugarskoj Monarhiji te Kraljevini SHS/Jugoslaviji i SFRJ), relativno česta ratna zbivanja (dva svjetska rata i domovinski rat) i povremeno krupne teritorijalne promjene.

U Hrvatskoj su od sredine 19. stoljeća postojali svi uvjeti za učestalu i brojnu vanjsku migraciju (Nejašmić, 1991). I. F. Lupis (1913) ističe kako su uzroci iseljavanja tijekom 19. stoljeća bili: prenapučenost, nemogućnost države da pruži cijelome stanovništvu pristojan i dostojan život od rada, dugotrajne poljoprivredne i industrijske depresije, dok istodobno naglašava kako je iseljavanje korisno i za zemlju podrijetla migranata jer sprječava pauperizam¹ te ujedno olakšava opstanak stanovništvu koje nema namjeru iseliti. Što utječe na definitivnu odluku o odlasku (iseljavanju)

¹ Masovno i stalno osiromašivanje stanovništva ili neke društvene skupine.

pojedinaca vrlo je teško reći. Istodobno se može reći kako su uzroci migracije promijenjivi, a mogu biti i različiti s obzirom na prostor i vrijeme u kojem se odvija migracija. Brojna su stručna i znanstvena istraživanja vezana uz migracije stanovništva pokazala da su najčešće ekonomski uzroci ti koji potiču stanovništvo na migraciju, dakle, nezaposlenost, nemogućnost prehranjivanja obitelji, agrarna prenapučenost, nedostatna zarada itd. No, koja je to razina ekonomskih uzroka i nedaća koje stanovništvo može izdržati, a da nije prisiljeno promijeniti svoje prebivalište nije jednostavno odrediti i definirati. U određivanju najreprezentativnijih ekonomskih uzroka, Mesić (2002) ističe kako su ekonomski uzroci migracije često isprepleteni s političkim, vjerskim, profesijskim i drugim ne-ekonomskim poticajima za migriranje.

Prostorni obuhvat ovog istraživanja je Australija, tj. država New South Wales dok je tematski okvir usmjeren ka mlađoj generaciji hrvatskih iseljenika odnosno prema njihovim iskustvima, mišljenjima i stavovima o načinu življenja hrvatskog iseljeničkog korpusa na tom kontinentu.

Metodološke i teorijsko-terminološke napomene

Najteži posao za istraživače koji se bave hrvatskim iseljeništvom je stjecanje izvornih podataka i informacija o vanjskoj migraciji i hrvatskom iseljeničkom korpusu. Podatke o vanjskoj migraciji stanovništva vodi MUP Republike Hrvatske dok javno korištenje i objavljivanje podataka povjeravaju Državnom zavodu za statistiku. Znanstvenici u svijetu, Europi i pa tako i u Republici Hrvatskoj imaju problema sa kvalitetom statističkog materijala kada je u pitanju iseljenišтво i vanjska migracija, jer tog materijala gotovo da i nema! Uz svu brigu iskazanu o iseljeništvu, uz stotine stručnih i znanstvenih radova hrvatskih i inozemnih znanstvenika, uz stotine stručnih i znanstvenih skupova na temu o iseljeništvu, istraživači koji seu Republici Hrvatskoj bave iseljeništvom nažalost ne mogu zbog nedostatka valjanog registra (upisnika) stanovništva prikazati spolnu, dobnu i obrazovnu strukturu hrvatskih iseljenika. Dakle, ono što se može učiniti jest da se na temelju svojevrzne procjene, percepcije ili razgovora i intervjua, indirektno i iskustveno mogu zaključiti/pretpostaviti neki procesi i obilježja o hrvatskom iseljeničkom korpusu općenito. Kako bi se donekle rasvijetlili i ublažili postojeći problemi istraživanje se sastojalo od nekoliko radnih zadataka putem kojih su se željeli i nastojali utvrditi postavljeni ciljevi istraživanja.

Čitavo istraživanje sastojalo se od slijedećih radnih zadataka:

1. prikupljanje literature i druge dokumentacije o hrvatskom iseljeničkom korpusu u Australiji.
2. terensko istraživanje; intervjuiranje i anketiranje mlađe generacije australskih Hrvata u dobi od 18–35 godina.
3. izrada rada na temelju dobivenih rezultata istraživanja.

U radu je uz postojeću hrvatsku i anglosaksonsku literaturu, raspoloživu statističku dokumentaciju i internet stranice, najvećim dijelom korištena metoda intervjua i

ankete. Informacije i podatci kojima raspolažemo prikupljeni su metodom grupnih i pojedinačnih razgovora u državi New South Wales. Zaključno je anketirno 75 mladih australskih Hrvata u dobi od 18–35 godina s ciljem prikupljanja iskustava i mišljenja o načinu života hrvatskog iseljeničkog korpusa u Australiji. Izbor mladih australskih Hrvata izvršeni su u dogovoru s dvojicom predavača hrvatskog jezika na Hrvatskim studijima na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu. Također, metodom “*snježne grude*” (*snow-ball*) dolazi se do kontakta s više od tridesetak mladih australskih Hrvata. Element vremena koji se koristio u istraživanju je element kohortne analize (engl. cohort analysis)², u ovom slučaju to su mladi australski Hrvati.

Dakle, rad je usmjeren prema analizi iskustava i mišljenja mlađe generacije hrvatskih iseljenika tj. namjera je bila utvrditi na koji način mladi australski Hrvati iz suvremene perspektive razmišljaju i gledaju na način življenja hrvatskog iseljeničkog korpusa u Australiji.

Razlozi iseljavanja u Australiju od 19. stoljeća do današnjih dana: kratki osvrt

Povjesničari izdvajaju šest većih valova iseljavanja Hrvata u Australiju. Razdoblje od 1890. do 1918. godine smatraju prvim većim valom iseljavanja, a uslijedio je zbog teške gospodarske situacije u matičnoj zemlji. Iseljavanje Hrvata je bilo usmjereno prema zapadnom dijelu Australije zbog posla u rudnicima zlata, opala i na sječi šuma. Dakle, u prvom valu iseljavanja prema Australiji emigracija je bila uvjetovana odlaskom hrvatskih ljudi “trbuhom za kruhom”, ali istodobno i pojavom tzv. australске zlatne groznice.

Slika 1. Starija generacija hrvatskih iseljenika u Australiji krajem 19. stoljeća
Izvor: Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

² Element vremena označava i objedinjuje specifično provedeno vrijeme (određeni vremenski period) određene grupe ljudi (migranata u ovom radu) u nekom prostoru, drugačijem od prvotnoga. Kohortna analiza označava i objedinjuje grupu ljudi koje imaju ili dijele isto iskustvo, iste probleme tj. grupe koje imaju bilo kakve zajedničke karakteristike (Marshall, 1998).

Slika 2. *Obitelj Radonich podrijetlom iz Dubrovnika krajem 19. stoljeća u Australiji*
Izvor: Ilija Šutalo, Melbourne.

Slijedeći veći val iseljavanja odnosi se na razdoblje između 1918. i 1945. godine kada Hrvati zbog dvaju svjetskih ratova, velike gospodarske krize tridesetih godina prošlog stoljeća, političkih previranja u domovini, te teritorijalnih promjena iseljavaju prema Australiji, ali i drugim prekooceanskim zemljama. Dalje se smatra kako je novi značajniji iseljenički val Hrvata prema Australiji započeo 1948. godine iz izbjegličkih kampova u Italiji i Austriji (koji su se počeli zatvarati početkom 1950-tih godina), kako ne bi bili vraćeni u “Titovu Jugoslaviju”. U razdoblju od 1954. do 1960. godine započelo je novo iseljavanje Hrvata prema Australiji, zbog komunističkog režima u tadašnjoj Jugoslaviji. Između 1960. i 1973. godine u Australiju je stigao novi val Hrvata zbog ekonomske (privredna i društvena reforma, viškovi radnika u industriji, velika nezaposlenost itd.), ali i političke situacije (hrvatsko proljeće) u matičnoj domovini. Za iseljavanje Hrvata prema Australiji koje je započelo osamdesetih godina prošlog stoljeća i nakon 1990. godine (zbog krize kasnog komunizma i kasnije zbog ratnih zbivanja na tlu Republike Hrvatske) može se reći da još uvijek traje iako manjim intenzitetom.

Iz ovog općenitog i kratkog povijesnog pregleda prema razdobljima iseljavanja hrvatskog stanovništva prema Australiji može se zaključiti kako iseljavanje Hrvata prema Australiji traje intenzivno od kraja 19. stoljeća o čemu uz brojno hrvatsko iseljeničtvo u Australiji svjedoče i mnogi izvori te postojeća hrvatska, ali i anglosaksonska literatura.

Dolaskom na novi kontinent Hrvati su međusobno počeli komunicirati, “okretati” se jedni prema drugima i pomagati se. Kako su Hrvati počeli formirati svoje zajednice i kako su održavali veze s drugim hrvatskim doseljenicima u Australiji značajnije definira slijedeći izvor. Hrvatski doseljenici koji su došli u Australiju oko 1890-tih godina bili su uglavnom mladići, pojedinci (“single men”). U početku ih je povezivao

Slika 3. *Pet generacija obitelji Darveniza, New South Wales, 1986.*

Izvor: Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

posao, zajedno su imali rudnike i druga poslodavstva te su zbog sigurnosti živjeli jedni blizu drugima. Svakodnevnim druženjem na poslu, međusobnim pomaganjima, razvija se i stječe prijateljstvo kao i kolegijalnost do razmjera kada su jedni drugima kumovali na vjenčanjima, nazočili na pogrebima i kumovali djeci na krštenjima. Kako bi održavali međusobne veze i prijateljstva prvi su hrvatski doseljenici ponekad prevaljivali i goleme razdaljine (Šutalo, 2004).

Dakle, može se zaključiti kako su upravo ti prvi međusobni kontakti, obiteljska druženja, rodbinska povezivanja i uzajamna poslovna pomaganja zbog ekonomskih razloga vrlo značajna za hrvatske doseljenike u samom početku njihovog doseljavanja na australski kontinent jer postaju uvertira za formiranje hrvatske zajednice i hrvatskih udruga i društava.

Iskustva mlađe generacije australskih Hrvata vezana uz obrazovanje

S povijesno-geografskog aspekta za očekivati je da će iskustva, mišljenja i stavovi mlađe generacije australskih Hrvata pridonijeti novijem razumijevanju kako povijesno-geografskih procesa i činjenica, tako i suvremenih društvenih pozicija i zbivanja među našim iseljenicima.

Od samih početaka doseljavanja na australski kontinent do današnjih dana hrvatski se iseljenici međusobno pomažu, družu, poslovno savjetuju itd., kako bi sebi olakšali svakodnevicu i život, a ublažili nostalgiju za rodnim krajem i Hrvatskom. Upravo su ta svakodnevna druženja postala temeljem iz kojih su se počela formirati društva, klubovi i udruge u kojima danas egzistira i funkcionira hrvatska zajednica na australskom kontinentu. Iako su u hrvatskoj zajednici brojniji članovi starije ge-

neracije iseljenika (koji uglavnom i vode brojne hrvatske udruge, klubove, društva i organizacije) vrlo je zanimljiva i od posebnog je značaja recepcija iseljeničke aktivnosti kod mlađe populacije iseljenika (druge, treće i četvrte generacije³) i razina njihovog uključivanja u različite inicijative, kao i samoinicijativa. Za razliku od prve generacije (koja je, ako se školovala, stručnu spremu ili kvalifikacije najčešće stekla u tadašnjoj Hrvatskoj), druga, treća i četvrta generacija australskih Hrvata uglavnom se školovala u gradovima diljem Australije, učila je i polagala ispite na engleskom jeziku, dok se hrvatski jezik uglavnom govorio kod kuće i prilikom raznih zajedničkih okupljanja i to najčešće najrječjem lokalnog/regionalnog prostora iz kojeg potječu stariji članovi generacije. Mlađa generacija australskih Hrvata na temelju svojih iskustava priča i ističe kako su prve generacije hrvatskih iseljenika došle u Australiju bez obrazovanja ili s najnižom stručnom spremom, kako su najčešće radili zanatske i slabije plaćene poslove te su zbog toga imale najniži položaj na društvenoj ljestvici, dok je kod druge, treće i četvrte generacije Hrvata situacija uglavnom obratna. Veći dio mladih australskih Hrvata ima više ili visoko školsko obrazovanje i relativno dobro plaćen posao.

S obzirom na obiteljsku životnu sredinu u kojoj su odrastali i stečena iskustva naši sugovornici (mlađa generacija australskih Hrvata) imaju približno jednake poglede na život i mišljenja o načinu življenja hrvatskih iseljenika u Australiji, ostavljajući po strani postojeće međusobne razlike na samom početku visokoškolskog obrazovanja.

Od ukupnog broja, izdvaja se šest primjera iz kojih će se vidjeti s kojim su se životnim nedaćama, teškoćama i problemima susretali mladi australski Hrvati koji su odlučili steći visoko obrazovanje.

Tijekom našeg razgovora jedan sugovornik ističe: "... moji su roditelji oboje druga generacija Hrvata u Australiji, podrijetlom iz Dalmacije. Dospelili su s roditeljima u međuratnom razdoblju zbog velike gospodarske krize i političkih previranja u domovini i u početku žive u Queenslandu gdje su djedovi radili na plantažama šećerne trske. Nakon Drugoga svjetskog rata sele u Sydney, New South Wales, zbog posla. U Sydneyu su se moji roditelji upoznali i vjenčali; završili prosječnu srednju zanatsku školu, otac počinje raditi u građevinskoj industriji, a majka u tekstilnoj 1960-tih godina prošloga stoljeća. Kada sam počeo s vlastitim školovanjem roditelji su željeli da završim srednjoškolsko obrazovanje u roku i što prije počnem raditi kako bih njima olakšao životnu situaciju, iako se ja nisam slagao s time. Promatrajući ih tijekom odrastanja, shvatio sam kako ću i ja samo sa srednjoškolskim obrazovanjem raditi fizički teže poslove i mučiti se čitav život kao oni. Istovremeno sam bio svjestan svojih intelektualnih mogućnosti i želio sam postići više. Stoga sam uz materijalnu pomoć i moralnu podršku djevojke upisao fakultet i u roku ga završio. Danas su roditelji sretni što sam unatoč njihovim prigovorima i protivljenju studirao i diplomirao jer vide koliko mi je obrazovanje pomoglo glede kvalitete mog života i načina življenja

³ Ovisno o razdoblju dolaska predaka ili konkretno određene osobe na australski kontinent, hrvatske iseljenike svrstavamo u prvu, drugu, treću ili četvrtu generaciju.

s mojom suprugom i djecom, a osobito im je drago što se ne moram toliko “mučiti” u životu kao oni ...”.

Sličan primjer navodi i mlađa djevojka iz Sydneya koja je nakon završenog završnog obrazovanja počela raditi u jednom povećem trgovačkom centru kako ne bi više bila na “teret” roditeljima (oni su to neprestano naglašavali), ali nezadovoljna uvjetima rada nakon godinu dana rada odlučuje se uz povremeni rad dalje školovati i govori: “... shvatila sam da ću bez adekvatnog obrazovanja zauvijek raditi u trgovačkim lancima kao prodavačica ili ću raditi slične poslove, a to me nije ispunjavalo i činilo me nezadovoljnom ...”.

Brat i sestra (blizanci) iz okolice Sydneya ističu: “... naši su roditelji podrijetlom s Korčule došli trbuhom za kruhom bez obrazovanja u novi svijet u nadi da će se nakon određenog broja godina i kada uštede dovoljno novaca za kuću u Hrvatskoj vratiti u Dalmaciju. Međutim, godine su prolazile, mi smo odrastali u jednom sasvim drugačijem državnom sistemu nego li što je bio tada u Hrvatskoj, u okruženju gdje je i sustav vrijednosti različit u odnosu na Hrvatsku, i u takvim životnim uvjetima naši su se roditelji, zbog toga što su bili bez obrazovanja, strahovito mučili i nastojali nama pružiti njima toliko (u mladosti) željene stvari, a nama uglavnom nevažne. Zbog njihovog inzistiranja i nametanja budućeg zanimanja (kojim mi nismo bili oduševljeni i zadovoljni) ali i neprestanim forsiranjem od strane roditelja da što prije završimo srednjoškolsko obrazovanje i počnemo raditi, a s krajnjim ciljem da njima olakšamo život i svakodnevicu, kod nas je pojavio svojevrсни inat i prkos. U početku smo zbog forsiranja roditelja radili nekoliko mjeseci u jednoj australskoj firmi, ja u skladištu, a sestra kao konobarica u kantini i bili smo vrlo nezadovoljni i depresivni. Nakon određenog vremena rada i sve većeg nezadovoljstva, a u dogovoru s našim svećenikom i dvjema osobama iz hrvatske uduge u kojoj participiramo odlučili smo pokušati, naravno uz svojevršne “žrtve” studirati. Saznavši za našu odluku i postupak dolazi do svima neželjenog, ali neizbježnog konflikta, kako s roditeljima tako i s njihovim prijateljima što se u prvim i najtežim godinama studiranja odrazilo na ukupnost naših duševnih osobina, ukratko, na našu psihu. Međutim, s druge strane, naše međusobno bodrenje, upornost, nada, želja za diplomom i uspjehom su sestru i mene vodile ka cilju. I konačno je došao dugo iščekivani dan, dan kada smo diplomirali s najvišim ocijenama kao i dan kada smo se zaposlili u relativno dobro kotiranim australskim kompanijama na odgovarajućim radnim mjestima. No, najbolnji zadatak je tek bio pred nama. Trebalo je izgladiti postojeći konflikt s roditeljima i dokazati im da obrazovanje olakšava način življenja i omogućava drugačiji društveni status u multikulturnom društvu kakvo je australsko. Najteže je bilo učiniti prvi korak kako s naše tako i s roditeljske strane. Ne možemo Vam predočiti i nema tih riječi kojima bi Vam mogli izreći kako su reagirali naši roditelji. Naime, u trenu kada smo stigli pred njihovu kuću emocije se nisu više mogle kontrolirati ... Tijekom razgovora s roditeljima saznali smo koliko im je bilo teško, kao roditeljima, što smo učinili radikalni potez. Iako to nisu htjeli priznati do *ovog* trenutka, kada smo ponovno svi skupa zajedno sjeli za isti stol, čitavo su vrijeme bili vrlo ponosni na nas, *svoju djecu* i sve

su vrijeme vrlo dobro bili informirani putem svojih prijatelja kako i u kojem smjeru mi napredujemo. Isto tako su nam dali do znanja da su u više navrata požalili što su prvotno sramotno reagirali, ali nisu imali hrabrosti tražiti ispriku ili razumijevanje od nas. Također, roditelji su rekli kako su se potajno nadali ponovnom zajedničkom susretu, ali su čekali da mi učinimo prvi korak ...”.

Iz ovih nekoliko izdvojenih primjera može se zaključiti da je jedan dio roditelja hrvatskog iseljeničkog korpusa starije generacije zbog vlastitog postojećeg materijalnog stanja, nedovoljnog ili nikakvog obrazovanja te vrlo konzervativnih shvaćanja pokušao utjecati i usmjeravati vlastitim postupcima i ponašanjem mladu generaciju australskih Hrvata na niže vrijednosti i dostignuća koje “oni” kao roditelji smatraju mogućima i valjanima te time utjecati na njihov način života i življenja bez obzira na stvarne intelektualne mogućnosti svojih potomaka i mogućnosti koje pruža australsko multikulturno društvo. No pitanja koja se nameću u ovom trenutku glase: Jeli stvarno moguće da je dio roditelja vjerovao kako će potomcima bez adekvatnog obrazovanja (a s obzirom da su i sami radili teže poslove zbog nedostatne ili adekvatne stručne spreme) u australskom multikulturnom društvu život biti “bolji i kvalitetniji” u odnosu na Hrvatsku ili su smatrali da mogućnost promjene društvenog statusa kod potomaka nije moguća bez obzira imali oni adekvatno obrazovanje ili ne?

U komparaciji s prethodna tri primjera, novi primjeri pokazuju drugačiji odnos između starije i mlađe (potomci) generacije hrvatskih iseljenika. S time u vezi, nova sugovornica naglašava kako su upravo njeni roditelji bili ambiciozniji čak od nje. Sugovornica ističe: “... roditelji su prva generacija Hrvata u Australiji i još uvijek bolje govore hrvatski jezik od engleskog ...”, “... iako su inzistirali na govoru hrvatskog jezika kod kuće, kao jednog od načina njegovanja i očuvanja hrvatskog identiteta, zahtijevali da što prije dobro naučim i usavršim engleski jezik koji će mi uvelike olakšati obrazovanje, ali i kasnije mogućnost natjecanja i dobivanja boljeg radnog mjesta ...”; “... isto tako su me poticali da nakon srednje škole upišem fakultet i kasnije se veselili svakom mome položenom ispitu i održanom seminaru ...”. Nakon što je diplomirala, naša sugovornica se zaposlila u Sydneyu u poznatoj australskoj marketinškoj agenciji i trenutno radi kao menadžerica.

Mladić iz Sydneya ističe: “... moja se majka došavši kao udovica iz Hrvatske ponovno udala, ali za Australca, pa se kod kuće stalno govorilo engleskim jezikom što mi je uvelike olakšalo usavršavanje već postojećeg znanja. Majka je forsirala da upišem studij prava s obzirom da moj očuh ima odvjetničku kancelariju i tu je ona vidjela moju budućnost, a želja joj se i ostvarila. Osobito sam zahvalan majci i očuhovoj podršci jer smatram da su me vrlo dobro usmjerili i bez obzira na zahtjevan posao koji radim, smatram da je moj način života u mnogome kvalitetniji i lagodniji u komparaciji s određenim dijelom hrvatskog iseljeničkog korpusa ...”.

Sličan je primjer i djevojke koja ističe: “... mojim je roditeljima bilo osobito važno da se ja upišem na bilo koje sveučilište u Sydneyu i da završim bilo kakav studij. Čitavo su mi vrijeme tijekom srednjoškolskog obrazovanja govorili da ću živjeti lagodnije ako završim fakultet i diplomiram jer se u Australiji, još uvijek, relativno

brzo i lako nađe posao za visoko obrazovane ljude. Moram Vam priznati da su mi ponekad "išli na živce" sa svojim govorima i nametanjima, ali to se u konačnici isplatio. Danas sam presretna što sam na kraju pošlušala roditelje i što sam uz njihovu moralnu pomoć završila fakultet, radim posao koji me ispunjava, često putujem poslovno na druge krajeve svijeta, a i zarada meni i obitelji omogućava vrlo lagodan i kvalitetniji način življenja u odnosu na druge. Isto tako, zbog svog društvenog i ponajprije materijalnog statusa sada često ljetujemo u Hrvatskoj, a o tome sam prije mogla samo maštati.

Navedena životna iskustva i primjeri svjedoče o različitim stavovima, mišljenjima, prioritetima između mlade i starije generacije hrvatskih iseljenika te pokazuju kako su za više (bolje) plaćeni i željeni posao bile važne i presudne stečene visoke obrazovne kvalifikacije, a što se posljedično odražava i na način življenja pojedinaca i općenito hrvatskog iseljeničkog korpusa. Svi sugovornici, predstavnici mlade generacije hrvatskih iseljenika ističu kako upravo zbog stečenog visokog obrazovanja žive lagodnije i kvalitetnijim načinom života (bez obzira što rade vrlo odgovorne i zahtjevne poslove) u komparaciji s jednim dijelom hrvatskog iseljeničkog korpusa u Australiji koja nema nikakvo ili ima vrlo nisko obrazovanje. Istodobno su svjesni da život i način življenja bez adekvatnog obrazovanja u multikulturnom društvu poput Australije nije nimalo lagan, što su neki sugovornici i prvotno iskusili u ranijoj mladosti u krugu roditeljskog doma. Pohvaljuju se i pozdravljaju istaknuti pojedinci koji su svojom upornošću i radom uspjeli završiti visoko školsko obrazovanje, a sebi i obitelji osigurati zavidan materijalni i društveni status u multikulturnom društvu kakvo je australsko. Istodobno se želi ukazati ostalim mlađim australskim Hrvatima da se adekvatnim obrazovanjem može učiniti svojevrsni pomak na društvenoj ljestvici što su ujedno i svojim primjerima i iskustvom dokazali naši mlađi sugovornici.

Primjeri o aktivnostima mladih australskih Hrvata u slobodno vrijeme

Tijekom istraživanja pozornost je usmjerena i na pitanja koliko često se mlađa generacija služi hrvatskim jezikom, odlaze li i ako odlaze, na koji način participiraju u hrvatskim klubovima, društvima i udrugama te s kojim institucijama ili osobama komuniciraju u Republici Hrvatskoj, te kojim sredstvima komuniciranja komuniciraju. Općenito se pretpostavlja da australski Hrvati mlade dobi rijetko komuniciraju na hrvatskom jeziku, nedovoljno participiraju u hrvatskim udrugama, društvima i klubovima, te nedovoljno održavaju kontakte s Republikom Hrvatskom. Kako bi se saznali odgovori, pitanja su postavljana sugovornicima s tim ciljem i namjerom.

Mlađa sugovornica iz Sydneya govori u ime mladih australskih Hrvata u krugu u kojem se kreće: "... rijetko komuniciramo na hrvatskom jeziku, jedan je razlog tome što skoro čitav dan provodimo na poslu gdje prakticiramo engleski jezik, ili smo u krugu ljudi gdje se priča samo engleski jezik; no hrvatski jezik se trudimo

govoriti kod kuće, s roditeljima ili na zajedničkim okupljanjima s hrvatskim iseljenicima ...”.

Drugi sugovornik suprotno prethodnoj tvrdnji ističe: “... mi kod kuće govorimo samo hrvatski jezik jer ga ne želimo zaboraviti, a kako sam zaposlen kod “našeg čovjeka” u njegovoj firmi i na poslu imam mogućnost češće govoriti hrvatski jezik, dok na engleskom komuniciram na ostalim mjestima, u trgovinama, restoranima, itd ...”.

Nova sugovornica naglašava kako se upotreba hrvatskog jezika kod djece prakticira najčešće kod kuće, na zajedničkim okupljanjima s hrvatskim iseljenicima ili u hrvatskim školama, ali engleski jezik ima primat. Isto tako govori: “... djeci se najčešće daju hrvatska imena, ali sve je više slučajeva kada djeca imaju engleska imena i hrvatska prezimena (ako nije u pitanju miješani brak) ...”. “... svojoj djeci kod kuće puštam pjesme hrvatskih glazbenika, hrvatskih dječjih zborova i skupina, oni ih vole slušati i pjevati te tako automatski uče i njeguju hrvatski jezik ...”.

Zaključuje se kako mlađa generacija australskih Hrvata najčešće prakticira i govori hrvatski jezik u okvirima roditeljskog doma i obitelji, na zajedničkim okupljanjima s hrvatskim iseljenicima i u hrvatskim školama ako ih polaze. Smatra se kako roditelji imaju osobito važnu ulogu kada je u pitanju očuvanje i učenje hrvatskog jezika kod mlađe generacije australskih Hrvata i kako nipošto ne bi smjeli zanemariti ili potisnuti njegovo prakticiranje.

Od posebne važnosti za hrvatsku zajednicu su mlađi članovi kluba koji najčešće dolaze zbog mnogo raznih društvenih događanja i mogućih druženja s mlađom generacijom hrvatskih iseljenika. Mlađi australski Hrvati ističu kako su svjesni da nedovoljno participiraju u hrvatskim klubovima, udrugama i društvima zbog svakodnevnih obaveza (bilo poslovnih ili privatnih), ali naglašavaju kao problem i pitanje vodeće strukture pojedinih klubova koja najčešće nije u skladu s njihovim načelima i pogledima, kao i kadrovska ustrojenost klubova. Mlađi sugovornik iz Sydneya ističe: “... većina prijedloga od strane mladih bila je bojkotirana što nam nije bilo drago pa smo odlučili družiti se izvan klubova, a u klubove idemo samo za blagdane, vjenčanja (ako su organizirana u prostorijama kluba) i ako se odvija neki značajniji događaj. Zapravo nam je žao što vrlo malo odlazimo u klubove jer smatramo kako bi stariji članovi mogli štošta naučiti od nas; pa tko će jednog dana nakon njih preuzeti odgovornost vođenja zajednice ako ne mi mladi? ...”.

Isto tako, mlađa generacija australskih Hrvata smatra kako bi se uloga hrvatskih etničkih udruga, društva i klubova trebala temeljiti na povezivanju hrvatskih iseljenika svih dobnih granica s ciljem dugoročnog druženja, razmjene različitih iskustva na svim interesnim poljima unutar postojećeg australskog društva, također smatraju kako su od posebne važnosti međusobna pomaganja na polju svih životnih sfera, a trebala bi biti vođena nostalgijom prema domovini itd. Mlada studentica hrvatskog jezika na Macquaire sveučilištu u Sydneyu naglašava: “... smatram kako je potrebno njegovati zajedništvo hrvatske zajednice jer zajedništvo omogućava svim hrvatskim iseljenicima kvalitetniji suživot s ostalim etničkim migrantskim zajednicama u Australiji ...”.

Mlada generacija australskih Hrvata u Republici Hrvatskoj prema njihovim iskazima najčešće komunicira s rodbinom, a poneki i s Hrvatskom maticom iseljenika⁴. Najčešće komuniciraju putem e-maila, običnih pisama, a razgovaraju tekstovno i slikovno putem "chata". Mladi smatraju kako bi se komunikacija s Hrvatskom, zemljom njihovih korijena, trebala za obostranu korist pojačati jer kako tvrde mogu svojim znanjem i ulaganjima doprinijeti razvoju Republike Hrvatske. Mišljenja smo kako znanje australskih Hrvata može poslužiti kao snažna poluga u transnacionalnom povezivanju i približavanju Hrvatske svijetu, a uzajamne veze na relaciji Hrvatska-Australija poticati će međunarodnu razmjenu i učvrstiti međuljudske odnose.

Na pitanje smatraju li za svoj dom Republiku Hrvatsku ili Australiju, citirati će se samo jedan odgovor koji se smatra osobito značajan: "... Ja imam dvije domovine, Hrvatska je dom u srcu, a Australija je dom gdje živim i radim! ...".

Zaključci

Na temelju provedenog terenskog istraživanja, konzultiranjem hrvatske i anglosaksonske literature kao i temelju različitih iskustava i mišljenja s kojima smo se upoznali tijekom razgovora s mladim australskim Hrvatima mogu se uočiti i izdvojiti neki pogledi mlađe generacije hrvatskih iseljenika na život i na način življenja hrvatskih iseljenika u Australiji. Također se mogu identificirati postojeći problemi kao i neka moguća rješenja.

Iz izdvojenih primjera se uočava kako mladi smatraju znanje engleskog jezika i visokoškolsko obrazovanje presudno za uspjeh i postizanje željenih životnih te poslovnih ciljeva u australskom multikulturnom društvu.

S obzirom na činjenicu da se u velikom multikulturnom i anglosaksonskom društvu Australije sigurno nije lako probiti i dokazati se, mlada je generacija hrvatskih iseljenika kroz pojačani interes za više i visoko obrazovanje istaknula te naglasila da je uspjela isključivo s adekvatnim obrazovanjem ostvariti svoje ciljeve, utjecati na promjenu društvenog statusa i način življenja.

Može se zaključiti da iako su ponosni na svoje hrvatske korijene nedovoljno prakticiraju i koriste hrvatski jezik što bi s vremenom moglo rezultirati potpunom asimilacijom u australsko multikulturno društvo. Isto tako iz razgovora se može zaključiti kako mlada generacija australskih Hrvata u postojećim udrugama, klubovima, organizacijama i društvima nije zastupljena na odgovarajući način čime će

⁴ Hrvatska matica iseljenika različitim programima i aktivnostima privlači i potiče mladu generaciju australskih Hrvata na učenje hrvatskog jezika tijekom ljetnih i zimskih škola učenja hrvatskog jezika u domovini, organizira upoznavanje prirodnih ljepota i kulturnih vrijednosti Hrvatske te time potiče i razvija etnički identitet, a ujedno nadograđuje kod mlađe generacije hrvatskih iseljenika postojeća znanja o Hrvatskoj. Istovremeno se razvija međusobna suradnja i povjerenje na relaciji zemlje primitka i zemlje podrijetla (domovine) koji su od posebnog značaja za mladu generaciju hrvatskih iseljenika, a stiču se nova poznanstva i prijateljstva.

se u skorijoj budućnosti javiti problem oko preuzimanja odgovornosti vođenja hrvatske zajednice u Australiji.

Mišljenja sam kako bi trebalo poraditi na uključivanju mladih u vodeće strukture hrvatskih etničkih klubova, udruga, društava i organizacija (uz obostrano uvažavanje mladih i starijih iseljenika), čime bi se ublažila (u budućnosti moguća potpuna) asimilacija/integracija mlađe generacije hrvatskih iseljenika u australsko multikulturalno društvo.

LITERATURA:

- AKRAP, Anđelko (2003). Migracija Hrvata u posljednjem desetljeću 20. stoljeća. U: Hrvatska dijaspora u Crkvi i domovini, Zbornik radova, Frankfurt am Main.
- AKRAP, Anđelko, ČIPIN, Ivan i GELO, Jakov (2005). Temeljne značajke demografskog razvoja Hrvatske (bilanca 20. stoljeća), Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Zagreb.
- ALAGICH, Marin (1988). Early Croatian Settlement in Eastern Australia, in *The Australian People: an Encyclopedia of the Nation, its People and their Origins*, ed. J. Jupp, Angus and Robertson, North Ryde, New South Wales.
- BANOVIĆ, Branimir (1990). Potisni i privlačni faktori u iseljavanju iz Hrvatske u Australiju od konca 19. stoljeća do recentnog vremena, *Migracijske teme*, br. 1., Zagreb.
- BAUČIĆ, Ivo (1971). SR Hrvatska u vanjskim migracijama radne snage, Savjetovanje "Stanovništvo, emigracija, zaposlenost", Zagreb.
- BIĆANIĆ, Rudolf (1936). Kako živi narod. Život u pasivnim krajevima, Tipografija d.d. Zagreb.
- BIĆANIĆ, Rudolf (1940?). Agrarna prenapučenost. Gospodarska struktura Banovine Hrvatske broj 3. Zavod za proučavanje seljačkog i narodnog gospodarstva "Gospodarska sloga", Zagreb.
- BUDAK, Luka (1988). The Conditions of Croatians, in *The Australian People: an Encyclopedia of the Nation, its People and their Origins*, ed. J. Jupp, Angus and Robertson, North Ryde, New South Wales.
- BOŠNJAK, T. (2005). Hrvatske škole u Australiji, u: *Izbliza, Hrvati u Australiji*, Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.
- ČIZMIĆ, Ivan i ŽIVIĆ, Dražen (2005). Vanjske migracije stanovništva Hrvatske-kritički osvrt, u: *Stanovništvo Hrvatske-dosadašnji razvoj i perspektive*, Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", Zagreb.
- CHAKRAVARTHI, Raghava (2004). Mondialisation et mouvements migratoires, *Alternatives Sud*, vol. 11–2004/1, 21–35, Paris.
- HOLJEVAC, Vječeslav (1968). Hrvati izvan domovine, *Matica Hrvatska*, str. 337–365, Zagreb.
- GOL, Nenad (1980). Katastrofa barka Stefano i Prvi hrvatski doseljenici u Australiji, *Iseljenički kalendar*, HMI, Zagreb.

- GOLDSTEIN, Ivo (2003). *Hrvatska povijest*, Novi Liber, Zagreb.
- GRIVEC, F. (1997). *Sedamdeset komemorativnih godina Hrvata u Milduri*, Finsbery Press, Adelaide.
- JURKOVIĆ, Ivan (2005). Šesnaeststoljetna hrvatska raseljenička kriza i moderna sociološka terminologija, *Društvena istraživanja* 78–79, god. 14, br.4–5, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, str. 759–782.
- LEON, Irene (2004). *Migrations et injustices globales*, “Genese et enjeux des migrations internationales, Alternatives sud, vol. 11–2004/1, Centre Tricontinental et Editions Syllepse, Paris, str. 31–39.
- LUPIS, I. F. (1913). Naše iseljeničko pitanje, predavanje narodnog zastupnika I. F. Lupisa, u: *Izdanja Zadružnog Saveza, Zadrugarska biblioteka, knjižica I, Spljet*, str. 9–29.
- MANGALAM, J. J. i SCHWARZWELLER, Harry K. (1986). *The International migration review*, volume XXIV, year 4, no. 11, str. 5–21.
- MESARIĆ ŽABČIĆ, Rebeka (2002). *Australija zemlja obećana, Feljton slobodne Dalmacije, Slobodna Dalmacija, Split*.
- MESIĆ, Milan (2002). *Međunarodne migracije tokovi i teorije*, Societas, Zavod za sociologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, Zagreb.
- MEŽNARIĆ, Silva (1991). *Osvajanje prostora, prekrivanje vremena: migracije umjesto razvoja*, Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske.
- MEŽNARIĆ, Silva (2003). *Migracijske aktualnosti: stanje, problemi, perspektive paradigmi istraživanja, Migracijske i etničke teme*, god. 19, br. 4, str. 323–340, Zagreb.
- MIKULIĆ, A. Branimir (1991). *Vanjske migracije i razvoj Jugoslavije*, Ekonomski institut Sarajevo, Sarajevo.
- NEJAŠMIĆ, Ivica (1991 a). *Iseljavanje iz Hrvatske-brojčani aspekt stoljetnog procesa*, u: *Političko-geografska i demografska pitanja Hrvatske, Savez geografskih društava Hrvatske, svezak 8*, str. 61–83, Zagreb.
- NEJAŠMIĆ, Ivica (1991 b). “*Depopulacija u Hrvatskoj, korijeni, stanje, izgledi*”, *Globus*, Zagreb.
- PAVLIČEVIĆ, Dragutin (2000). *Povijest Hrvatske, Drugo, izmijenjeno i prošireno izdanje*, P.I.P. Pavičić, Zagreb.
- PETERSEN, William (1958.) *A General Typology of Migration*, *American Sociological Review* 23, 256–66.
- RAGHAVA, Chakravarthi (2004.) *Mondialisation et mouvements migratoires*, “Genese et enjeux des migrations internationales, Alternatives sud, vol. 11-2004/1, Centre Tricontinental et Editions Syllepse, Paris, 21–29.
- RICHMOND, H. Anthony (1978). *Migration, ethnicity and race relations*, *Ethnic and Racial Studies*, Volume 1, Number 1, York University, Canada.
- STANKOVIĆ, Vladimir (2005). *Pastoralna skrb za Hrvate katolike u Australiji*, u: *Izbliza, Hrvati u Australiji, Hrvatska matica iseljenika*, Zagreb.

- ŠKVORC, Boris (2005). *Australski Hrvati, Mitovi i stvarnost*, Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.
- ŠUTALO, Ilija (2004). *Croatians in Australia, Pioneers, Settlers and Their Descendants*, Wakefield Press, Kent Town, South Australia.
- TILLY, Charles (1978). *Migration in Modern European History*, u W.H. Mc Neill & R.S. Adams /ed./ *Human Migration: Patterns and Policies*, Bloomington, Indiana University Press, London.
- TKALČEVIĆ, Mato (1999). *Povijest Hrvata u Australiji*, Hrvatski svjetski kongres u Australiji, Melbourne.

SUMMARY

THE LIFESTYLE OF THE CROATIAN EMIGRATION CORPUS IN AUSTRALIA: EXPERIENCES, OPINIONS AND STANDPOINTS OF YOUNG AUSTRALIAN CROATS

Rebeka Mesarić Žabčić

In the beginning of the 21st century, the Australian Croats represent one of the largest ethnic communities in Australia. The Republic of Croatia as a traditional emigration country belongs in the group of European states with relatively largest a number of emigrants or citizens outside own borders; in such context the work outlines the lifestyle of the Croatian emigration corpus in Australia, based in experiences, views and standpoints of the young generation of Australian Croats.

Established are four massive emigration waves from Croatia. The period from 1880ies to World War I is considered the first larger emigration wave to overseas lands and emigration being caused by politics and economy. After World War II, the second large wave of emigration of Croats begins, caused by insufficient development of the country and as well by communist regime in the former state. The next larger emigration wave of Croatian citizens began in the sixties of the previous century, induced by the liberalisation of the state policy regarding the so-called temporary work abroad, to Western European countries, and caused by the poor condition of labour market in Croatia and Western European labour market demands. In the nineties of the previous century, the fourth greater wave of emigration of Croats across the borders of their native state began due to the aggression on the Republic of Croatia; the so-called forced migration began of a certain number of Croats from the major territory of the Republic of Croatia, and from Bosnia and Herzegovina as well.

In the first part, the contribution studies the historical dimension of Croatian emigrants in Australia while in the second stress is on the fieldwork that was carried out in 2003 in Australia, and is based on an analysis of interviews taken with the young generation of Croatian emigrants living in the state of New South Wales. Based on past researches, a reconstruction of the historical context is presented and an analysis of emigration; on

the foundations of existing experiences, views and standpoints of the young generation of Croatian emigrants some conclusions were made on the lifestyle of the Croatian emigration corpus in the multicultural society of Australia. The selected cases indicate that the young generation of Australian Croats considers the knowledge of English language and post secondary education crucial for success and the achievement of wanted life and business goals. Through the increased interest in higher education, the younger generation of Croatian emigrants pointed out that they succeeded exclusively by adequate education to accomplish their goals, influence on the change of their social status and lifestyle. At the same time, the young Australian Croats give emphasis to insufficient practicing of the Croatian language, which could in due course result in total integration in the Australian multicultural society, and that they are not adequately represented in the existing associations, clubs and societies, which will in the future lead to problems regarding the taking over of the responsibility of guiding the Croatian community in Australia.